

Lech Marchlewski

Muzeum Niepodległości w Warszawie

Polska potrzebuje Europy... Europa potrzebuje Polski

26 marca 2024 roku w Muzeum Niepodległości w Warszawie odbył się wernisaż wystawy „My Europeanie. Od Unii Lubelskiej do Unii Europejskiej”, której celem było uczczenie 455. rocznicy uchwalenia Unii Lubelskiej i 20. rocznicy wstąpienia przez Polskę do Unii Europejskiej. Muzeum Niepodległości zorganizowało wystawę we współpracy z Fundacją „Willa Polonia”. Jej kuratorem był Lech Marchlewski, zaś autorem projektu i aranżacji plastycznej wystawy – Sławomir Powążka. Wystawę objęli patronatem honorowym: Adam Struzik – Marszałek Województwa Mazowieckiego i Krzysztof Żuk – prezydent Lublina.

Uroczystość poprowadził Lech Marchlewski – kierownik Działu Edukacji Muzeum. Licznie zebranych gości przywitał Tadeusz Skoczek, dyrektor Muzeum Niepodległości. O wystawie opowiedział Jan Sęk, z którego zbiorów pochodzą prezentowane eksponaty. Następnie publiczność uczestnicząca w wernisażu miała możliwość zwiedzenia ekspozycji, oprowadzana przez jej kuratora.

Wyjaśnienie tytułu wystawy: autorem zwrotu „Europeanie” jest polski poeta przełomu renesansu i baroku – Sebastian Fabian Kłownowic (1545–1602). Zwrot „Europeanie prawi” pojawił się w 1597 roku w jego wierszu *Pożar wojny tureckiej*. Druga część nazwy – to z kolei hasło naszego wielkiego rodaka papieża Jana Pawła II, który podczas spotkania z Polakami, 18 maja 2003 roku na placu św. Piotra w Rzymie powiedział historyczne zdanie: „Od Unii Lubelskiej do Unii Europejskiej! To jest wielki skrót, ale bardzo wiele się w tym skrócie mieści wielorakiej treści. Polska potrzebuje Europy”.

Unia Lubelska z 1569 roku była dla św. Jana Pawła II załącznikiem integracji Europy, gdyż unią realną zostały połączone dwa kraje: Polska i Litwa. Stanowiła dla ówczesnej Europy przykład jedności krajów. Papież był gorącym zwolennikiem integracji Europy, której powojenny podział uważał za wyjątkowo szkodliwy dla całego kontynentu. Wielokrotnie podkreślał, że Europa powinna oddychać obydwojma płucami – wschodnim i zachodnim. O jedności Europy mówił wcześniej niż którykolwiek polityk na naszym kontynencie. Kiedy w 1979 roku padły w Gnieźnie znamienne słowa o „duchowej jedności chrześcijańskiej Europy”, wówczas podzielonej żelazną kurtyną na dwa wrogie sobie obozy, wielu publicystów uważało, że są to mesjanistyczne rojenia słowiańskiego papieża.

Osiemnaście lat później w tym samym Gnieźnie, ale w odmienionej już Europie, Jan Paweł II znów powrócił do tego tematu: „Nie będzie jedności Europy, dopóki nie będzie ona wspólnotą ducha. Ten najgłębszy fundament jedności przyniosło Europie i przez wieki go umacniało chrześcijaństwo ze swoją Ewangelią, ze swoim rozumieniem człowieka i wkładem w rozwój dziejów ludów i narodów. Zrąb tożsamości europejskiej jest zbudowany na chrześcijaństwie”. Ten fragment przemówienia z roku 1997 przypominał Jan Paweł II podczas homilii wygłoszonej do uczestników Polskiej Pielgrzymki Narodowej w Rzymie, mówiąc o misji, jaką mają Polacy i inne narody naszej części kontynentu w zjednoczonej Europie – wejście tych państw do Unii Europejskiej „może stanowić ubogacenie Europy. Europa potrzebuje Polski”.

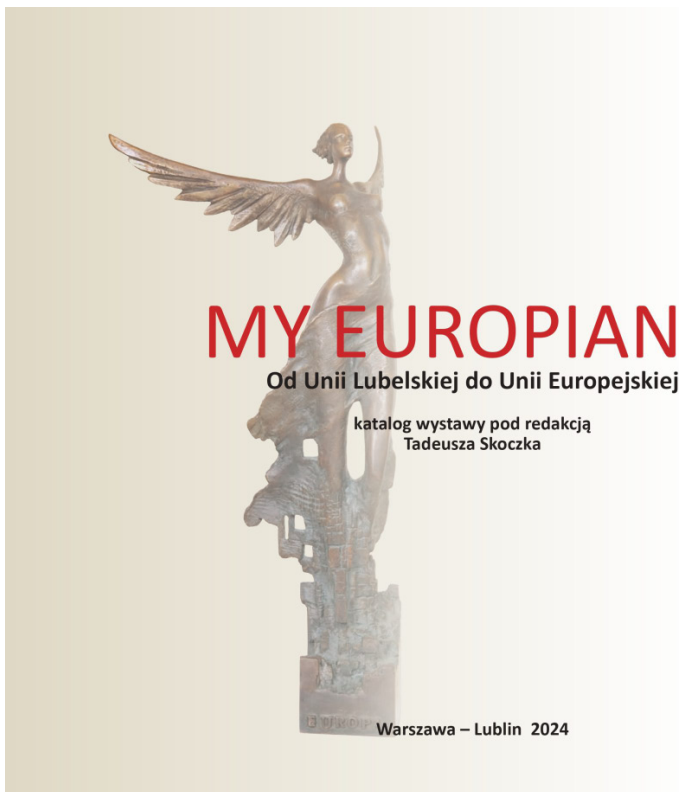
W Poznaniu, kiedy Ojciec Święty zapraszał młodych ludzi do udziału w Światowych Dniach Młodzieży w Paryżu, mówił im: „Jak pojedziecie do tego Paryża, to wszystkim mówcie: my jesteśmy z Poznania, my jesteśmy stąd, skąd się Polska zaczęła, od Mieszka I i Bolesława Chrobrego”. W zdaniu tym zawarte są dwa bardzo ważne przesłania: pierwsze – żeby się nie bać Europy, wychodzić jej naprzeciw; drugie – żeby nie wstydzić się swojej tożsamości, nie odrzucać swych chrześcijańskich korzeni. Reasumując – na wystawie „My Europejczycy. Od Unii Lubelskiej do Unii Europejskiej” nie mogło zabraknąć nawiązania do postaci, życia i dzieła naszego papieża, św. Jana Pawła II.

Wśród eksponatów na wystawie znalazły się m.in. miniatura pomnika Unii Lubelskiej, portret króla Zygmunta Augusta, portret patrona Lublina – św. Antoniego, portret papieża Jana Pawła II, kartusz z herbem I Rzeczypospolitej, drzeworyty z XV wieku, obraz *Apollo tańczący z Muzami*, grafiki z mapami Europy z XVI wieku

oraz cykl ośmiu współczesnych rzeźb z brązu pt. *Sybilli Europejskiej Solidarności* o nazwach: *Eroica* (Bohaterska), *Roma*, *Bruksela*, *Cracovia*, *Polonia*, *Europa*, *Misericordia* (Miłosierdzie) i *Spes* (Nadzieja). Sylwetki legendarnych wieszczek, których przepowiednie pojawiły się w okresie Cesarstwa Rzymskiego, dopełniane były przez mędrców i pisarzy żydowskich oraz chrześcijańskich i wywarły żywotny wpływ na rozwój kultury i duchowości europejskiej. Prezentowany na wystawie zestaw rzeźb, autorstwa artysty Wiesława Domańskiego z Krakowa, nawiązuje do tamtej tradycji, ale też przez kreację nowych postaci Sybilli, pragnie skłonić świat odbiorców sztuki do refleksji nad dniem dzisiejszym i perspektywami rozwoju naszego kontynentu w przyszłości.

Lech Marchlewski

„My Europeanie. Od Unii Lubelskiej do Unii Europejskiej”, Muzeum Niepodległości w Warszawie, 26 marca–25 czerwca 2024 roku.